

Portal Województwa Lubuskiego

Program Interreg pokazał, jak dobrze współpracować na pograniczu

© Paweł Wańczko/Lubuskie.pl

Kategoria - Współpraca zagraniczna

Data publikacji -11 czerwca 2025 godz. 14:25

Programowi Współpracy Interreg Brandenburgia-Polska oraz 25-leciu współpracy Lubuskiego i Brandenburgii była poświęcona konferencja zorganizowana 11 czerwca 2025 r. w Sali Kolumnowej Urzędu Marszałkowskiego.

W wydarzeniu wzięli udział **marszałek województwa lubuskiego Marcin Jabłoński, minister Konrad Wojnarowski - podsekretarz stanu w Ministerstwie Funduszy i Polityki Regionalnej RP oraz minister finansów i spraw europejskich Kraju Związkowego Brandenburgia Robert Crumbach.**

Marszałek województwa lubuskiego podkreślał, że 25-lecie współpracy Województwa Lubuskiego i Kraju Związkowego Brandenburgia to ważny moment. – Ćwierć wieku to nie tylko liczba. To wiele małych i dużych projektów, tysiące godzin wspólnych rozmów, spotkań i działań. To konkretne efekty – zrealizowane projekty i wspólne inicjatywy z zakresu infrastruktury, edukacji, kultury, turystyki, zdrowia, innowacji, ochrony środowiska i dziedzictwa naturalnego. W regionach przygranicznych, takich jak nasze dwa regiony, współpraca europejska i integracja mieszkańców mają szczególne znaczenie. Pokazaliśmy, że tutaj na polsko-niemieckim pograniczu, granica może być przestrzenią dialogu, że nie jest barierą, nie jest linią podziału, a Program Interreg w ramach, którego zrealizowaliśmy przez te cztery perspektywy, stał się pewnego rodzaju fundamentem naszej wspólnej, codziennej bliskości – mówił marszałek.

Z rezultatów projektów Interreg BB-PL możemy korzystać na co dzień, idąc na spacer do parków w Zatoniu i Branitz, odwiedzając Geopark UNESCO „Łuk Mużakowa”, Ogród Botaniczny w Zielonej Górze czy zoo w Cottbus, jadąc kolejką podziemną w Międzyrzeckim Rejonie Umocnionym lub korzystając z połączenia promowego Aurith-Urad. Interreg to również projekty edukacyjne (np. „Język sąsiada w Dwumieście” – w Euromieście Słubice-Frankfurt nad Odrą). To także inwestycje drogowe, wyremontowane szkoły, domy kultury, muzea oraz bogata sieć współpracy różnych instytucji: szkół, samorządów, uczelni wyższych, szpitali, straży pożarnych i organizacji społecznych.

Marszałek województwa nawiązał także do tematu bieżących trudności na przejściach granicznych, które wynikają z obaw przed nielegalną migracją. – Te bariery, te przeszkody zagrażają temu, co budowaliśmy przez dekady, dają pożywkę nacjonalistom, populistom i prowokatorom czasami. I uważam, że nie możemy wspólnie pozwolić na to, by lęk zburzył to, co wspólnie zbudowaliśmy dzięki wzajemnemu zaufaniu – mówił Marcin Jabłoński. Podkreślał, że warto przypominać, skąd pochodzą środki, by nikomu nie zabrakło refleksji, że Unia Europejska to wielkie wartości.

Współpraca Polski i Niemiec jest kluczowa również gospodarczo

Polska jest czwartym partnerem gospodarczym Niemiec. – Wymiana handlowa, która przekracza już dzisiaj ponad 90 miliardów, jeśli chodzi o eksport do Niemiec i import z Niemiec, oznacza, że każdego dnia przez naszą granicę przepływa blisko pół miliarda euro. To dowód na to, że jesteśmy mocno ze sobą powiązani, że to zaufanie to już dzisiaj pewna współzależność, ale i przyszłość, którą budujemy razem. Na naszym pograniczu pokazaliśmy, że mamy odwagę myśleć długoterminowo, że potrafimy działać razem, mądrze, konsekwentnie i z szacunkiem. Wykazaliśmy się zbiorową polsko-niemiecką mądrością, pokazując licznymi czynami, że nie szukamy wrogów tam, gdzie mamy przyjaciół – dodał marszałek Marcin Jabłoński.

Spotkanie jest inspiracją do dalszych działań

Minister Finansów i Spraw Europejskich Kraju Związkowego Brandenburgia

Robert Crumbach podkreślał, że dalsze wzmacnianie współpracy transgranicznej ma ogromne znaczenie dla obu krajów. Wskazywał, że program konferencji pokazuje, jak różne i żywe są te relacje, jak ważna jest rola Interregu. – Zrealizowano projekty o potencjale strategicznym dotyczące całego polsko-niemieckiego pogranicza. Jest jeszcze wiele do zrobienia. Warunki życia po obu stronach należy polepszać – chodzi o ochronę zdrowia, środowiska, przyrody. Musimy wzajemnie patrzeć i inspirować się nawzajem oraz korzystać z doświadczeń. Dzisiejsze spotkanie to doskonała okazja do zainicjowania nowych projektów – powiedział minister.

Podsekretarz stanu w Ministerstwie Funduszy i Polityki Regionalnej -

minister Konrad Wojnarowski podkreślał, że spotkanie odbywa się po to, by podzielić się refleksjami dotyczącymi dotychczasowych doświadczeń we wdrażaniu programu i oczekiwaniach dotyczącymi przyszłości. –Dzisiejsze wydarzenie jest także okazją do rozpowszechnienia wiedzy na temat realizowanych na pograniczu przedsięwzięć i zwiększenia widoczności naszego wspólnego programu. Projekty współpracy na pograniczu lubusko-brandenburskim realizowane są już od lat dziewięćdziesiątych ubiegłego wieku. Niemniej jednak nasze projekty w ramach Unii Europejskiej i czasu od kiedy Polska jest jej członkiem, niewątpliwie przyspieszyły i przyniosły realne korzyści mieszkańcom pogranicza – mówił.

Dzięki działaniom finansowanym z Interreg mieszkańcy mają łatwiejszy dostęp do ofert edukacyjnych, w tym nauki zawodu czy kształcenia językowego, do rynku pracy po drugiej stronie granicy oraz atrakcji turystycznych lub kulturalnych.

W trwającym obecnie programie na lata 2021-2027 rozdysponowano już ponad 70% środków na transgraniczne projekty, a za chwilę, ruszą ostatnie nabory wniosków. – Jednocześnie myślimy o przyszłości po roku 2027. Na poziomie Komisji Europejskiej trwają prace nad nowym budżetem unijnym na lata 2028-2034 – mówił minister Konrad Wojnarowski.

„Współpracę trzeba stale rozwijać”

Martin Kremer - konsul generalny Republiki Federalnej Niemiec we

Wrocławiu podkreślał, że dzisiejsza uroczystość to nie tylko okazja do świętowania, ale też moment refleksji, jak wiele udało się osiągnąć wspólnie przez ostatnie ćwierć wieku. – To 25 lat partnerstwa, które zrodziło się z wizji, a zakorzeniło się we wspólnej współpracy często lokalnej i bliskiej ludziom – mówił. Dodał, że Lubuskie i Brandenburgię łączy nie tylko wspólna granica, ale wspólne wartości, ścisła współpraca i przekonanie, że razem można więcej. Podziękował tym, którzy przez lata pielęgowali partnerstwo: przedstawicielom władz regionalnych i lokalnych, organizacjom pozarządowym, mieszkańcom obu regionów, którzy zaufali tej idei i ją rozwijali. – Współpraca transgraniczna nie jest dana raz na zawsze. Trzeba ją stale rozwijać, odpowiadać na nowe wyzwania. Budujemy nie tylko wspólną teraźniejszość, ale i przyszłość – dodał konsul.

35 lat europejskiej współpracy terytorialnej

Przedstawicielka Komisji Europejskiej, doktor Egle Spudulyte zaznaczyła, że w tym roku przypada nie tylko jubileusz 25-lecia współpracy Lubuskie-Brandenburgia, ale także 35-lecie Interregu. To tysiące projektów z wieloma partnerami. Projekty okazały się pożytecznymi instrumentami rozwoju i zwiększanie integracji obywateli. Zależy nam, aby usuwać przeszkody administracyjne, które negatywnie wpływają na współpracę. Komisja Europejska zaprosiła wspólnotę Interregu do udziału w konsultacjach. Wyniki konsultacji i stanowiska zostaną przez nas przeanalizowane – mówiła. Podziękowała wszystkim osobom, które przekazały cenne uwagi. Wskazywała, że polityka spójności musi zostać unowocześniona.

Interreg wspiera współpracę międzynarodową pomiędzy państwami członkowskimi Unii Europejskiej oraz między UE a jej bezpośrednimi sąsiadami. Jest uznawany za kluczowy instrument budowania zaufania i wzajemnego zrozumienia na wewnętrznych i zewnętrznych granicach Unii Europejskiej.

Lubuskie i Brandenburgia będą mierzyć się z podobnymi wyzwaniami

Podczas konferencji omówiono różnorodne aspekty polsko-niemieckiej współpracy na pograniczu Lubuskiego i Brandenburgii. Jej społeczny wymiar przedstawiła **prof. Dorota Szaban z Instytutu Socjologii Uniwersytetu Zielonogórskiego**. Zwróciła uwagę na różnice podobieństwa między regionami. Lubuskie i Brandenburgia są do siebie zbliżone np. pod względem demograficznym. Zmiany ludnościowe będą dla tych sąsiedzkich obszarów także wyzwaniem w przyszłości.

– Te zmiany mają oczywiście różny charakter, ale związane są z odpływem ludności z tego regionu, także tym wynikającym z procesów depopulacyjnych, ale także ze starzeniem się społeczeństwa. Będzie to wymagało pewnej reorganizacji usług publicznych, zwrócenia bliższej uwagi na wykorzystanie potencjału osób starszych, po to aby aktywnie mogły one tworzyć tę społeczność przygraniczną – mówiła prof. Dorota Szaban. Wskazywała również inne bariery współpracy, takie jak znajomość języka sąsiedniego kraju oraz radykalizacja postaw społecznych.

– To są kwestie związane z odradzaniem się i intensyfikowaniem postaw nacjonalistycznych po obydwu stronach, wzroście – na razie kontrolowanym, ale wzroście – postaw eurosceptycznych, co w sytuacji myślenia o budowaniu współpracy musi nam zapalać w głowie żółtą, jeśli nie czerwoną lampkę po to, abyśmy próbowali zneutralizować te niepokojące zjawiska – uważa prof. Szaban.

Pół wieku współpracy Zielonej Góry i Cottbus

Współpraca transgraniczna w przypadku niektórych polskich i niemieckich miast ma jeszcze dłuższą historię niż kooperacja regionów. Przykładem są kontakty Zielonej Góry i Cottbus, które trwają już od 50 lat. Mówili o nich **dr Jarosław Flakowski, wiceprezydent Zielonej Góry** oraz **Gabriele Grube, kierownik Wydziału Kultury Miasta Cottbus**. Oba miasta zrealizowały razem wiele projektów, m.in. przyrodniczych i edukacyjnych.

- Projekty obejmowały m.in. nasz ogród botaniczny, skoncentrowaliśmy się też na rozwijaniu krajobrazów parkowych. Była to nie tylko idea, by upiększyć nasze otoczenie - obie strony rozumiały, że to nasze wspólne dziedzictwo. Jeśli będziemy o nie dbać, będzie ono fundamentem, na którym nasza współpraca będzie się rozwijała. Zapraszam w imieniu prezydenta Marcina Pabierowskiego do Zatonia, aby pokazać to, co udało się osiągnąć - mówił dr Jarosław Flakowski.

W ramach jubileuszu 50-lecia współpracy Zielona Góra i Cottbus planują zorganizować spotkania partnerskie - po jednym w obu miastach, a także spotkania mieszkańców podczas miejskich świąt.

Ochrona zdrowia, dziedzictwa kulturowego i upowszechnianie historii

Do wspólnych, partnerskich przedsięwzięć Lubuszan i Brandenburczyków, realizowanych ze wsparciem z programu Interreg, należą również wspólne działania na rzecz ochrony dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego w Geoparku UNESCO „Łuk Mużakowa”, projekt „Transgraniczna opieka medyczna” czy „Via Marchionis - szlak tradycji historycznych Brandenburgii i Ziemi Lubuskiej”.

Po prezentacjach projektów uczestnicy konferencji wzięli udział w wizycie studyjnej w Parku Książęcym w Zatoniu. Spotkaniu towarzyszyło także otwarcie wystawy pt. „Gospodarka po zachodniej stronie Odry” zorganizowanej przez Izbę Przemysłowo-Handlową Ostbrandenburg we Frankfurcie nad Odrą.

Małe kroki wielkie zmiany

Podczas panelu pt. „Małe kroki - wielkie zmiany: transgraniczna współpraca w praktyce” o znaczeniu i roli małych projektów mówili przedstawiciele Euroregionów.

Głos zabrali Carsten Jacob - dyrektor Euroregionu Spree-Neiße-Bober e.V. oraz Gert Streidt z Europejskiego Związku Parków

Łużyckich. Przedstawiono strukturę Euroregionu, zadania oraz projekty wzorcowe wskazując m.in. na zadanie pn. „Niemiecko - polska sieć innowacji dla zrównoważonego gospodarczo-technologicznego wzmocnienia regionu granicznego poprzez wykwalifikowanie według potrzeb i zatrzymanie specjalistów w regionie”. Przypomniano o inicjatywie miasta Forst o założeniu Europejskiego Związku Parków Łużyckich. Celem była wspólna pielęgnacja i promocja historycznych parków i ogrodów na polsko-niemieckich łożycach. W skład weszły: Ogród Różany Forst, Park Branitz, Park Mużakowski oraz Park Przypałacowy Brody.

Obecni byli także **Krzysztof Szydłak - dyrektor Stowarzyszenia Gmin Polskich Euroregion Pro Europa Viadrina oraz Krzysztof Szupiluk - dyrektor Zespołu Tańca Ludowego „Mali Gorzowiacy”**. Znaczenie małych projektów ujawnia się przede wszystkim w przełamywaniu barier i stereotypów oraz poznawaniu kultury sąsiada. Nawiązano do projektu eduViadrina, którego celem jest poprawa dostępności transgranicznych ofert edukacyjnych dla przedszkoli, szkół, instytucji edukacji pozaszkolnej poprzez opracowanie i pilotażowe wdrożenie scenariuszy polsko-niemieckich spotkań.

W konferencji wzięli udział także: **wicemarszałek Grzegorz Potęga, radny województwa Jarosław Dowhan, wiceprezydent Zielonej Góry Jarosław Flakowski, wicewojewoda Tomasz Nesterowicz, dyrektor Biura Współpracy Zagranicznej i Europejskiej Współpracy Terytorialnej Urzędu Marszałkowskiego Radosław Brodzik, zastępczyni dyrektora biura Adriana Sarnecka oraz dyrektorzy departamentów UMWL.**